

Näkökulmia maailmalta TKI-kumppanuuksien kehittämiseen

27.6.2024

Vuonna 2012 perustettu UIIN-organisaatio (University Industry Innovation Network) pyrkii tukemaan ja mahdollistamaan korkeakoulujen ja yritysten kehittymistä entistä innovatiivisemmiksi sekä parantamaan niiden keskinäistä yhteistyötä ja yhteiskunnallista vaikutusta. Organisaatio järjestää vuosittain myös erilaisia konferensseja, jotka kokoavat paikalle teollisuuden ja yritysten edustajia, korkeakoulujen edustajia ja aluekehittäjiä laajalla kattauksella. Osallistujia on yleensä Euroopan maiden lisäksi esimerkiksi Australiasta, Yhdysvalloista sekä Kanadasta. Suomalaiset edustajat ovat pääosin yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Madridissa 27. – 30.5.2024 järjestetty konferenssi, Shaping the Future Talent and Innovation, kokosi noin 700 osallistuja ympäri maailmaa.

Haasteet korkeakoulujen ja yritysten yhteistyössä

Useassa konferenssin asiantuntijapuheenvuorossa korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön kehittämisen haasteeksi nostettiin se, että osapuolet eivät tunne riittävän hyvin toistensa toimintaympäristöjä. Toisaalta esiin nousi myös se, että osapuolet käyttävät eri termejä yhteisissä keskusteluissa. Tämän seurauksena syntyy haasteita ymmärtää vastapuolen toiveita, mikä johtaa osaltaan tietynlaisen luottamuksen puutteeseen. Tämä ilmiö on noussut esiin myös aikaisemmissa tutkimuksissa. Sekä yritykset että yliopiston tutkijat ovat nostaneet esiin puutteellisen ymmärryksen tieteellisestä ympäristöstä ja yliopiston normeista sekä yritysympäristöstä ja -normeista (Siegel ym., 2003) Toisaalta tutkimuksessa todettiin puute yhteisistä odotuksista ja sen seurauksena luottamuksen puute. Edelleen yritysten mahdollisuus vaikuttaa TKI-

hankkeiden sisältöön jo suunnitteluvaiheessa on rajallinen (Zahra & George, 2002).

Sama asia on huomattu myös tarkasteltaessa Seinäjoen ammattikorkeakoulussa parhaillaan käynnissä olevan TKI-kumppanuusmalli-hankkeen tuloksia. Kyseisen hankkeen yhtenä tavoitteena on kytkeä yritykset ja muut organisaatiot nykyistä tiiviimmin mukaan TKI-toimintaan jo hankesuunnitteluvaiheessa, ja näin parantaa myös TKI-hankkeiden osuvuutta. On kuitenkin huomattava, että yritykset eivät välttämättä ole halukkaita tai pysty käyttämään omia resurssejaan tähän. Osa yrityksistä toivoo pääsevänsä mukaan valmiisiin tai lähes valmiisiin hankkeisiin.

Hankkeiden ja hanketulosten hyödynnettävyys parantaa myös TKI-toiminnan vaikuttavuutta. Varsinkin pitkäkestoista vaikuttavuutta voi olla hankala todentaa toimintakenttien ja ekosysteemien kompleksisuuden vuoksi. Erilaisia malliesimerkkejä vaikuttavuuden mittaamiseksi oli konferenssin puheenvuoroissa tällä kertaa vähemmän ja valitettavasti niissä ei myöskään ollut uusia elementtejä hyödynnettäväksi.

Kumppanuuden kehittäminen

Konferenssin puheenvuoroissa korostettiin korkeakoulun roolia osaavan työvoiman suunnittelussa. Puheenvuoroissa oli esillä harjoittelijoiden sijoittuminen alueelle, valmistuneiden opiskelijoiden jääminen työvoimaksi alueelle sekä tutkijoiden ja yritysten henkilöstön vaihdot. Työvoiman suunnitteluun kuuluvat myös jatkuvan osaamisen kehittämisen palvelut. Puheenvuoroista syntyi kuva, että näitä seikkoja tuodaan muualla voimallisemmin esiin yrityksille, kuin mitä esimerkiksi SeAMKissa tällä hetkellä tehdään.

Yksi erityisen mielenkiintoinen ja mahdollisesti myös suomalaiseen korkeakoulukenttään soveltuva malli oli mm. Saksassa käytössä oleva toimintamalli. Tässä toimintamallissa yrityksen edustaja työskentelee yliopistolla 1–2 päivää viikosta esimerkiksi tutkimushankkeissa ja vastavuoroisesti korkeakoulun tutkija työskentelee yrityksen tutkimushankkeessa saman ajan viikosta. Tiedon jakamisessa päästään näin uudelle tasolle, ja molemmat osapuolet hyötyvät erityisosaajan asiantuntemuksesta. Toistaiseksi Suomessa ei ole käytössä vastaavanlaisia toimintamalleja yliopistoissa tai ammattikorkeakouluissa. SeAMKissa on kuitenkin pilotoitu saman tyyppistä toimintamallia, jossa opettajat ja TKI-henkilöstö työskentelivät pareittain tai pienissä ryhmissä viikon ajan yrityksissä ja ratkaisivat niiden ongelmia. Tämä kokeilu lisäsi molemmille osapuolille uudenlaista osaamista ja myös syvensi yritys-ammattikorkeakoulu kumppanuuksia.

Puheenvuoroissa esitellyissä esimerkeissä korkeakoulun ja yritysten välisestä yhteistyöstä yrityskumppaneina näkyi isoja, kansainvälisiä konserneja, kuten IBM, The Boeing Company ja Microsoft Corporation. Konferenssissa pitämässämme esityksessä esimerkkiyrityksenä ja yrityksen oppimispolun pilottikohteena toimi puolestaan töysäläinen Jarte Steel Oy, joka kokonsa puolesta painii täysin eri sarjassa kuin em. konsernit. Mielenkiintoinen havainto oli, että muun muassa SeAMK Maakuntakorkeakoulun tekemä yritysyhteistyö on isoihin korkeakouluihin verrattuna todella käytännönläheistä ja paikallisiin yrityksiin on luotu henkilökohtaiset, luottamukselliset suhteet; tämä on jotakin, mihin isommat korkeakoulut vasta pyrkivät. Tässä korostuu myös maakuntakorkeakoulun kyky sanoittaa korkeakoulun tuottamaa tietoa yrityksille ymmärrettävään muotoon (Ojaniemi, 2022).

Korkeakoulujen ja yritysten valmius yhteistyöhön

Monessa asiantuntijapuheenvuorossa puhuttiin korkeakoulujen vaikuttavuuden tärkeydestä toiminta-alueillaan. Saksalaisessa Hochschule Bonn-Rhein-Sieg -ammattikorkeakoulussa oli joitakin vuosia sitten käynnistetty Regional University -malli, jossa oli tiettyjä yhteisiä elementtejä SeAMK Maakuntakorkeakoulun kanssa. Mallin käynnistämisessä oli ollut tiettyjä resurssihaasteita, mutta ehkä suurin haaste oli syntynyt siitä, että osapuolet eivät ns. puhuneet samaa kieltä. Tähän liittyen kyseisessä korkeakoulussa ollaan suunnittelemassa mallia, jonka avulla voitaisiin määrittää yritysten yhteistyövalmiuden indeksi. Voidaan kuitenkin miettiä, onko ajattelutapa, jonka mukaan nimenomaan yritysten pitäisi olla valmiita korkeakouluyhteistyöhön, täysin oikea. Kuten kaikessa yhteistyössä, myös yritysten ja korkeakoulujen välisessä yhteistyössä kummaltakin osapuolelta tulee löytyä halua siihen. Kun yhteinen tahtotila on löytynyt, kummallakin osapuolella on oikeus ja ehkä jopa velvollisuus kehittää valmiuttaan yhteistyöhön.

Lopuksi

Korkeakoulujen ja yritysten yhteistyö on tärkeässä roolissa alueiden elinvoimaisuuden säilymisessä ja kehittymisessä. Konferenssi osoitti selkeästi, että riippumatta korkeakoulujen maantieteellisestä sijoittumisesta tai koosta, nämä kohtaavat samoja haasteita yritysyhteistyössä. Korkeakoulujen on jatkuvasti kehitettävä valmiuttaan vaikuttavaan yritysyhteistyöhön ja toimittava kameleonttimaisesti muuttuvissa olosuhteissa. Tämä tuli esiin jo UIIN:n toimitusjohtaja Arno Meermanin lausumissa konferenssin alkusanoissa (kuva 1).

Kuva 1. UIIN:n toimitusjohtaja Arno Meerman pitämässä konferenssin aloituspuheenvuoroa (kuva: Terhi Ojaniemi).

Terhi Ojaniemi
aluekehittäjä
SeAMK

Kirjoittaja on kehittänyt konferenssissa esitellyn yrityksen oppimispolku-mallin ja toimii työssään SeAMK Maakuntakorkeakoulussa korkeakoulun ja alueen yritysten rajapinnassa.

Taru Mäki
tutkimus- ja kehittämispäällikkö
SeAMK

Kirjoittaja kehittää vaikuttavuuden mittaristoja TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle- sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa FoodCap-hankkeissa.

Seliina Päällysaho
tutkimuspäällikkö
SeAMK

Kirjoittaja toimii TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle -hankkeen projektipäällikkönä ja on kiinnostunut yritysten ja korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama. Toteuttajana on Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Hankkeen toteutusaika: 1.1.2023 – 31.7.2025.

Lisätietoa hankkeen verkkosivuilla

Lähteet

Ojaniemi, T. (11.11.2022). SeAMK Maakuntakorkeakoulu heikkojen ja vahvojen signaalien välittäjänä maakunnassa. *@SeAMKverkkolehti*https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/muut-artikkelit/seamk-maakuntakorkeakoulu-heikkojen-ja-vahvojen-signaalien-valittajana-maakunnassa/

Siegel, D., Wladman, D., Atwater, L., & Link, A. (2003). Commercial knowledge transfers from universities to firms: improving the effectiveness university-industry collaboration. *Journal of High Technology Management Research, 14*(1), 111-133. http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1047831003000075

Zahra, S., & George, G. (2002). Absorptive capacity: A review & reconceptualisation and extension. *Academy of Management Review, 27*(2), 185-203.